

Gestació subrogada, els drets de la dona i l'homofòbia de l'extrema dreta italiana

El govern de Meloni ha instrumentalitzat la protecció dels drets de la dona per justificar un atac a les famílies LGTB italianes

El passat 16 d'octubre, el parlament italià va aprovar una nova legislació que criminalitza la gestació subrogada a l'estranger, condemnant aquest fet amb penes de fins a dos anys de presó i multes d'un milió d'euros. Prèviament, la gestació subrogada va ser il·legalitzada a Itàlia amb l'aprovació de la Llei 40/2004 sobre les tècniques de reproducció assistida, tractant-se així d'una ampliació d'aquesta llei enfocada a la pràctica a l'estranger.

El partit de Giorgia Meloni, Fratelli d'Italia, ha impulsat aquesta legislació no amb una visió sobre la protecció dels drets de la dona sinó com un impediment més per a la paternitat i maternitat de les parelles del mateix gènere—tot i que la majoria de parelles que recorren a aquesta pràctica són heterosexuales. Tanmateix, aquest article se centra en les principals oblidades d'aquesta situació: les dones gestants. La pràctica de la gestació subrogada presenta una gran vulneració dels drets de les dones en tant que suposa una

mercantilització del seu cos, passant així a ser un bé de mercat.

Les disputes ideològiques de la llei

La dreta italiana, especialment Fratelli d'Italia i la Lega, han defensat que la llei protegeix els drets de les dones. En la seva argumentació, tanmateix, emfatitzen la protecció de la maternitat, la família tradicional i la identitat italiana. Diverses intervencions parlamentàries de diputats del partit Fratelli d'Italia han fet al·lusió a la protecció de la maternitat com una 'experiència única i fonamental de la nostra civilització', a més de ser la subrogació

Imatge 1. Giorgia Meloni, presidenta del Consell de Ministres d'Itàlia

una pràctica que implica la ‘ruptura d’aquest vincle natural y humà’ entre una mare y el seu fill.

Aquest discurs apareix com una reiteració del conservadorisme d’aquests partits polítics i el seu rebuig al concepte de família diversa contemporània, a la vegada que porta a pensar que s’està tractant d’impedir la inscripció de nadons nascuts a l’estranger per preservar la ‘sang italiana’—essent aquest un discurs racista. No obstant això, no és novetat que el govern de Meloni faci declaracions en contra de la immigració i de caràcter racista, tal com s’ha pogut observar amb el recent intent d’executar deportacions forçoses d’immigrats a Albània.

Al contrari, l’oposició veu l’aprovació d’aquesta llei com un atac a les famílies LGTB i als seus drets i llibertats civils. En aquesta línia, resulta important recordar la situació d’aquestes famílies a Itàlia. Actualment, Itàlia continua sent un dels pocs països de la Unió Europea que encara no ha legalitzat el matrimoni homosexual, limitant-se a l’aprovació de la unió civil entre persones del mateix sexe l’any 2016. L’absència de la unió matrimonial és el principal impediment per a l’adopció: no poden adoptar a Itàlia, i per si no fos suficient, tampoc poden tenir fills a través de tècniques de reproducció assistida en tant que no estan incloses sota la llei que regula aquestes pràctiques. No obstant això, alguns ajuntaments aprofitaven buits legals per així incloure al registre civil dos pares o

dues mares, fet que es va veure revocat des de l’ascens de Meloni al govern.

En aquest aspecte, sota directiva de la Unió Europea es va crear un certificat europeu de paternitat, en què els Estats poden formular els certificats de naixement amb *progenitor 1* i *progenitor 2*; rebutjat per Itàlia en tant que encara compta amb els termes de *pare* i *mare* al registre. És així com a partir de 2022, desenes de mares van veure el seu nom eliminat com a progenitores del seu infant—en tant que no eren el pare biològic—, i en conseqüència, també del cognom del menor.

Actualment, la inscripció de dos pares o dues mares segueix resultant un procés molt complex i de llarga duració, on l’última alternativa resideix en inscriure només a un progenitor i tractar d’emprendre un procés d’adopció per part de l’altre, on durant anys necessitarà demanar permisos legals de forma recurrent per poder acompanyar al seu fill o filla a situacions tan quotidianes com una visita al metge.

Per aquest motiu, l’oposició percep aquesta extensió de la legislació com una mostra sistemàtica de rebuig a la ‘ideologia de gènere i LGTB’—així com la nombra la dreta conservadora del país. Denuncien la construcció de la llei sota premisses polítiques amb el fi de perseguir el seu ideal de família tradicional, terme en tendència després de l’auge de l’extrema dreta i el conservadorisme a la política actual. En el cas italià,

l'extrema dreta es va apoderar del govern l'any 2022 i ja es poden apreciar les seves repercussions en l'elaboració de polítiques i legislació retrògrada i discriminatòria amb fins de perseguir el model de la 'família tradicional italiana'—amb premisses homòfobes i racistes.

La problemàtica sorgeix de la falta de provisions sobre com el govern italià certificarà que les parelles que inscriuin al seu nounat d'altres països hagi sigut a través de la gestació subrogada. En parelles del mateix sexe resulta evident, mentre que existeix un buit per les parelles heterosexuales. La falta de claredat en com l'Estat regularà els certificats de naixement incrementa encara més la insatisfacció de l'oposició sobre les premisses ideològiques de la nova llei. A més, es qüestiona la seva legalitat en tant que suposaria una condemna de doble criminalitat, essent aquest un fet inconstitucional.

Tanmateix, principalment es denuncia que la directiva de la llei és atacar contra la formació de famílies formades per dos pares o dues mares, fent ús d'un discurs aparentment feminista amb fins de justificar una llei amb premisses discriminatòries.

1, que passa amb els drets de les dones?

El debat davant aquesta llei se centra en la llibertat, l'autodeterminació i el 'dret a tenir fills', però no es fa massa èmfasi en les implicacions morals i ètiques de la gestació subrogada. Els drets de les dones

gestants són greument vulnerats en tant que degut a una situació de precarietat—que augmenta la seva vulnerabilitat—es veuen condicionades a sotmetre's a la mercantilització del seu úter per tal de sobreviure a aquesta situació.

Imatge 2. Manifestant en contra de l'aprovació de la nova llei

A efectes pràctics, aquesta llei suposa una victòria pels milers de dones que es veuen condicionades per la seva situació a exercir aquesta pràctica per satisfer el desig de parelles benestants italianes de formar una família. No obstant això, el discurs polític posterior a l'adopció d'aquesta llei no remet a la vulneració dels drets de la dona i a perseguir la fi d'aquesta pràctica deshumanitzant. És així com ens trobem davant la instrumentalització dels drets de la dona per perseguir fins polítics sota una ideologia concreta.

La gran majoria de dones que recorren a posar el seu ventre a lloguer d'una tercera persona no ho fa per altruisme. Les dones que viuen en situacions precàries al llindar de la pobresa són vulnerables d'acabar sent practicants d'aquesta pràctica deguda la remuneració econòmica. La gestació de

per si presenta greus riscos per a la salut de la dona —tant físiques com mentals—, i la separació del nou-nat de la seva mare biològica —l'única persona amb qui sent una connexió en el moment posterior al seu naixement— pot també afectar a la seva salut i desenvolupament. Per molta desvinculació que s'intenti fer, és innegable la petjada que deixa sobre el cos y el cervell el fi de la maternitat just després del part; i més si no ha estat una decisió altruista sinó per necessitat. La deshumanització de la dona és, per tant, el motiu rere la legitimació i continuïtat d'aquesta pràctica; perpetuant la violència que pateixen les dones per motiu de gènere i l'exploació dels seus cossos.

La interacció entre la dona gestant i la part contractual es basa en una relació de poder que no fa més que perpetuar les desigualtats estructurals de la societat; on el poder capital va per sobre del respecte a la vida digna i els drets humans—en aquest cas, específicament de les dones. El fet que un tercer prengui potestat sobre el cos d'una dona és un clar exemple de vulneració dels drets individuals, i hauria de ser reconegut internacionalment com a tal.

El buit d'una protecció internacional

Lamentablement, afrontar aquesta problemàtica des d'una visió internacional no és factible en aquest moment. Molts països continuen considerant legal aquesta pràctica i legitimen la

continuïtat de la seva execució, a més de ser una via perquè ciutadans de països on resulta il·legal puguin satisfer el seu caprici. La manca d'una posició comuna davant l'oposició a la gestació subrogada impedeix un marc legal internacional i cohesiu. En aquest sentit, resulta un impediment a la universalitat dels drets de la dona i, en conseqüència, la seva protecció internacional.

En diverses ocasions, el Tribunal Europeu de Drets Humans s'ha remès a fallar en les apel·lacions en matèria de la gestació subrogada en defensa dels drets dels nens. En aquesta línia, la seva funció es concentra en la protecció dels drets dels menors, deixant de banda a les dones.

Per altra banda, en tant que es tracta d'una pràctica legal en molts països, la postura des de les Nacions Unides no és certament crítica. Es remet a la protecció dels drets dels menors i a tractar d'establir regulacions per evitar el comerç de nens; sense massa referència a la mercantilització del cos de la dona. En un informe de drets humans de l'any 2018 que avaluava les repercussions de la gestació subrogada, es va determinar que la falta de regulació d'aquesta pràctica podria perjudicar greument els drets de les mares —que no dones— i els seus fills. Es podria estar parlant d'una modalitat comercial no regulada que equivaldria a la venda de nens, així que resulta necessària la proposta de solucions per posar fi a aquesta pràctica.

Els drets de les dones són drets humans, i la reducció del seu paper en aquesta societat a incubadores humanes és directament una vulneració dels drets humans. Desgraciadament, no es pot institucionalitzar la persecució d'aquesta pràctica per falta d'una cohesió internacional i una opinió pública molt dividida a nivells nacionals i fins i tot internacionals. La lluita pels drets de la dona continua activa i persegueix més metes que la fi de la gestació subrogada, així que no només s'ha de fer front a aquesta tendència, sinó que encara és necessari recordar i emfatitzar la universalització dels drets de la dona, atribuint-los un valor normatiu.

Conclusió i comentaris finals

Davant l'aprovació de la nova llei italiana ens queda clar quin és el rumb de les polítiques projectades en una suposada defensa de la dona: la instrumentalització de la seva lluita amb un fi polític. No és novetat que s'utilitzi la condició de la dona o discursos aparentment feministes per vendre una imatge al públic i així perseguir un interès personal, i encara ho és menys en la política. La instrumentalització del patiment, explotació i violència que pateixen milers de dones arreu del món no es pot utilitzar per justificar o brindar suport a una ideologització excloent. No només s'han de respectar els drets de les dones, sinó que també s'ha d'assenyalar quan es fa un ús d'aquests

com a arma política. Si no hi ha un compromís real per defensar a la dona, no s'hauria de fer una falsa propaganda per encobrir una ideologia política que pot resultar altament polemitzada.

Amb aquest motiu, és important remarcar la necessitat d'un marc legal internacional que reconegui firmament els drets de les dones com a drets humans que han de ser respectats i perseguir aquells que els vulneren.

Ara bé, remetent a la discussió política a Itàlia, cal remarcar que no es pot fer una transferència de vulneració dels drets. La lluita s'ha de fer conjuntament per poder perseguir una legislació que protegeixi els drets de les dones a la vegada que permeti la llibertat de qualsevol mena de parella de formar una família, així com les heterosexuales poden fer-ho sense restriccions legals. Una actuació conjunta per poder fer front a una ultradreta conservadora que amenaça els drets de les minories i els col·lectius més vulnerables és l'única via per parar els peus a aquesta tendència.

Cristina Puig Bonjoch

Estudiant de Relacions Internacionals
Universitat Autònoma de Barcelona

Referències bibliogràfiques:

- Amnesty International. (2024). “‘Reato universale’ di gestazione per altri: il nostro commento”. Recuperat de <https://www.amnesty.it/reato-universale-di-gestazione-per-altri-il-nostro-commento/>
- Bubola, E. (2024). “Italy Criminalizes Surrogacy From Abroad, a Blow to Gay and Infertile Couples”. *The New York Times*. Recuperat de <https://www.nytimes.com/2024/10/16/world/europe/italy-surrogacy-law.html>
- Buj, A. (2023). “Italia limita los derechos parentales de las parejas homosexuales”. *La Vanguardia*. Recuperat de <https://www.lavanguardia.com/internacional/20230327/8854662/limbo-familias-lgtbi-italia.html>
- De Crescenzo, E. (2024). “In Italia la gestazione per altri diventa reato universale”. *ANSA It*. Recuperat de https://revista-aji.com/wp-content/uploads/2024/02/AJI20_Art_31.pdf
- De Michele, S. & Paternoster, T. (2024). “Italy criminalises surrogacy abroad with new law, sparking controversy”. *Euro news*. Recuperat de <https://www.euronews.com/my-europe/2024/10/17/italy-criminalises-surrogacy-abroad-with-new-law-sparking-controversy>
- Galvin, G. (2024). “La prohibición italiana de los viajes por gestación subrogada restringirá la paternidad para las personas LGTBIQ+”. *Euro News*. Recuperat de <https://es.euronews.com/salud/2024/10/18/la-prohibicion-italiana-de-los-viajes-por-gestacion-subrogada-restringira-la-paternidad-pa>
- Hernández Ortiz, M. J. (2017). “De lo que no se habla: riesgos para la salud de las madres de alquiler”. *Diario de Mallorca*. Recuperat de <https://www.diariodemallorca.es/opinion/2017/05/26/habla-riesgos-salud-madres-alquiler-3405850.html>
- Méndez Garita, A. (2022). “Instrumentalización de los derechos de la mujer y del acceso al poder”. *Seminario Universidad*. Recuperat de <https://semanariouniversidad.com/opinion/instrumentalizacion-de-los-derechos-de-la-mujer-y-del-acceso-al-poder/>
- Mortensen, A. (2024). “Italia penaliza la gestación subrogada en el extranjero, una medida tachada de ‘medieval’ por los críticos”. *CNN Mundo*. Recuperat de <https://cnnespanol.cnn.com/2024/10/19/italia-penaliza-gestacion-subrogada-extranjero-trax>
- Naciones Unidas. (2018). “La gestación subrogada puede convertir a los niños en mercancías”. *Noticias ONU*. Recuperat de <https://news.un.org/es/story/2018/03/1428492>
- Oliver, R. (2023). “Un duelo al nacer: la gestación subrogada impacta en la salud mental de madre y bebé”. *El Salto*. Recuperat de <https://www.elsaltodiario.com/gestacion-subrogada/impacto-ventres-alquiler-salud-mental-madres-bebes>
- Piccolo, R. (2024). “Contro la gestazione per altri come reato universale partono i ricorsi”. *Wired*. Recuperat de <https://www.wired.it/article/gestazione-per-altri-ricorsi-reato-universale/>

Piccolo, R. (2024). “La gestazione per altri è diventata reato universale in Italia”. *Wired*. Recuperat de <https://www.wired.it/article/gestazione-per-altri-reato-universale-voto-senato/>

Roberts, H. & Giordano, E. (2024). “Rome court rules offshore detention of migrants in Albania illegal”. *POLITICO*. Recuperat de <https://www.politico.eu/article/italy-rome-court-offshore-detention-migrant-albania-illegal-meloni/>

Roberts, H. (2024). “Meloni’s surrogacy ban hits immediate backlash in Italy”. *Politico*. Recuperat de <https://www.politico.eu/article/giorgia-meloni-ban-surrogacy-big-backlash-italy/>

RTVE.es/AGENCIAS. (2024). “El Gobierno de Meloni aprueba un decreto para sortear el veto judicial a sus centros de migrantes en Albania” *RTVE*. Recuperat de <https://www.rtve.es/noticias/20241021/meloni-nueva-norma-forzar-deportaciones-migrantes-albania/16297334.shtml>

Publicat per:

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Igualtat
i Feminismes**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors.